

dCIDOB 104.

L'or blau, gestió d'un recurs per compartir.

Introducció.

L'or blau, gestió d'un recurs per compartir

Durant el llançament mundial de la Dècada de l'Aigua de les Nacions Unides 2005-2015, Koffi Annan,aleshores secretari general, va donar un missatge senzill, "l'aigua és essencial per a la vida"; donava així continuïtat i actualitat a la visió filosòfica de Tales de Milet, el qual 2.600 anys abans afirmava que l'aigua, substància universal primària, era la font de totes les coses. També l'Alcorà, del segle VII, assenyala que "per l'aigua donem la vida a totes les coses".

L'evidència d'aquestes afirmacions és clara en les dades: 2.600 milions de persones no disposen de sistemes de sanejament adequats i uns 1.100 milions no tenen accés a aigua neta. Conseqüentment, 1,8 milions de nens moren anualment per la diarrea i altres malalties causades per l'aigua en mal estat i el sanejament deficient. La manca de salut i el temps invertit en el proveïment d'aigua suposen, entre d'altres, la falta d'assistència a l'escola -més accentuada en les noies-, i un fre al desenvolupament.

Els compromisos internacionals amb relació a l'aigua obtenen resultats desiguals però en tot cas insuficients. El setè objectiu de desenvolupament del mil·lenni de reduir a la meitat el percentatge de persones sense accés a l'aigua potable l'any 2015 es pot assolir, però previsiblement 800 milions de persones continuaran sense tenir-ne accés. L'objectiu acordat a la Cimera de la Terra (Johannesburg, 2002) d'establir plans de gestió integrada dels recursos hídrics per al 2005 van donar un pobre resultat a final de l'any: només 20 dels 95 països en què s'havia fet seguiment havien fet els deures; mentre que l'objectiu de reduir a la meitat la proporció de persones sense accés a sanejament bàsic per al 2015 continuarà deixant 1.800 milions de persones lluny de la fita.

A més, el canvi climàtic pot accentuar l'estrès hídric, que actualment afecta més de 745 milions de persones, en especial les poblacions més vulnerables, i pot afectar també la seguretat alimentària en la seva competència pels recursos hídrics.

Manca de recursos econòmics i tecnològics, de capacitat institucional a l'hora de prioritzar els usos entre els sectors que hi competeixen, o de governabilitat són alguns dels elements que limiten l'assoliment d'aquests objectius. Aquesta dramàtica situació, descrita com a crisi mundial, fa necessària una profunda reflexió sobre la necessitat d'estimular la creació de mecanismes per resoldre el problema. La gestió integrada dels recursos, que utilitza la conca hidrogràfica com a unitat de gestió, esdevé una eina i un objectiu necessaris, en què la gestió local també hi té cabuda. Els instruments de mercat, sovint encara incipients, també són importants. Si a escala nacional la gestió davant l'escassetat es fa difícil per la competència entre usos, el problema s'agreuja quan parlem d'aigües compartides entre països, per manca institucional. Un total de 39 països, que sumen una població de 870 milions de persones, obtenen més de la meitat dels seus recursos hídrics d'altres països. Potencial font de conflictes, el diàleg constructiu entre els països que comparteixen l'escàs *or blau* ha revertit en molts casos la situació i l'ha orientada cap a la cooperació, en un escenari on tots hi surten guanyant. Sens dubte un model que cal tenir en compte per a la solució d'aquesta i d'altres crisis.